BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul al 56-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL | În România 3 lei | În străinătate 6 lei

Nr. 57 Marți 28 Februarie 1939
10 Pagini P

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 În străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Sărbătoarea de azi

Trei sunt, în ultimă analiză, principiile care au prezidat la făurirea Constituției din 27 Februarie 1938 și pe care se sprijină așezarea noului stat român: primatul națiunii, primatul muncii și ideea de autoritate.

Insuși Suveranul Țării, făuritorul Nouei Constituții, a subliniat temeiul acestor **principii** directoare ale nouei vieți de stat. In cuvântarea, cu care a însoțit actul solemn al promulgării Noului statut constituțional al României, Majestatea Sa Regele spunea, între altele:

„Această Constituțiune, acordând drepturile firești ale individului, statornicește în acelaș timp că aceste drepturi sunt strâns legate de datorii.

Aceste datorii, din care cea mai sfântă este de a munci fără preget pentru Patrie, trebue îndeplinită fără șovăire de toți cetățenii, fiecare după puterile sale și în locul în care este hotărît a munci".

Și ca o tălmăcire mai precisă a gândului regal, Inaltul Suveran adăoga, în aceeași cuvântare memorabilă:

„Țăranul, muncitorii, factorii de producție, vor avea de azi înainte cuvântul ca să-și apere interesele, fiind chemați în Parlamentul țării ca reprezentanți ai sferei lor de muncă".

Piecându-se, deci, dela recunoașterea drepturilor firești ale indivizilor, exercitarea lor este condiționată — în sistemul validat de Noua Constituție — de împlinirea a două postulate, amândouă deopotrivă de interesante și de valabile: postulatul coordonării intereselor individuale cu cele ale colectivității, prin integrarea insului în națiune și postulatul muncii productive, ca justificare morală și socială a drepturilor indivizilor în sânul colectivității naționale și în raport cu **statul**, care garantează exercitarea acelor drepturi, dimpreună cu libertățile și toate celelalte avantagii, pe care le datorim societății organizate.

Națiunea, ca ființă vie, sprijinită pe organizația de stat și privită, prin sine însăși, ca subiect de drepturi, este ideea predominantă în gândirea făuritorului Nouei Constituții, pe care o exprimă tot atât de categoric și în proclamația din 20 Februarie 1938, adresată poporului român, când spune:

„Prin această Nouă Constituție se proclamă hotărît întâietatea națiunei române care prin jertfele și credința sa a creat statul nostru național".

Astăzi, când întreaga țară prăznuește un an dela promulgarea noului său statut constituțional, e bine să ne încrustăm în minte aceste mari și luminoase principii, care au prezidat la zămislirea lui, principii care formând o nouă temelie de drept statului, reprezintă nu mai puțin un nou crez și o nouă etică în viața și spiritualitatea românească.

Problema croată

Noul guvern iugoslav de sub președinția d-lui Svetcovici, are ca misiune principală rezolvarea problemei croate.

Dușmanii din afară ai Iugoslaviei au căutat să exploateze neînțelegerile sârbo-croate, lăsând să se creadă că ele ar avea cauze mai adânci și ar putea pune în discuție însăși unitatea acestui stat.

Iată ceea ce este în opoziție cu adevărul istoric și cu realitățile politice. Oricine a urmărit mișcările naționale ce s'au produs în cursul secolului al XIX-lea în țările și ținuturile populate de sârbi, croați, sloveni, dalmați, bosniaci, herțegovineni și muntenegreni, știu rolul important ce l-au avut sârbii și croații ca animatori ai unității iugoslave.

Grație impulsului lor s'au alcătuit asociații patriotice și culturale și s'a organizat o propagandă cu scopul de a întreține vie în conștiința tuturor iugoslavilor ideia unității naționale și culturale.

Cea dintâi manifestare publică în jurul acestei idei a fost formarea unei coaliții sârbo-croate în timpul revoluției din 1848, când croații luptau împotriva ungurilor, pentru apărarea drepturilor lor.

Croații au câștigat apoi autonomia, care a fost primul pas spre separația lor de Ungaria.

A urmat apoi evoluția istorică cunoscută a Serbiei, care a strămutat centrul de gravitate al iredentismului iugoslav la Belgrad.

In timpul războiului mondial, în ziua de 20 Iulie 1917 s'a stabilit acordul dela Corfu, unde era refugiat guvernul sârb, între Nicolae Pasici, șeful acelui guvern și dr. Ante Trumbici, președintele comitetului „iugoslav", în care s'a prevăzut constituirea viitorului stat unitar.

După încheerea păcei, sub regele Alexandru I, „unificatorul" și pe baza dispozițiilor prevăzute în prima constituție din 1921, titulatura noului stat a fost „Sârbo-Croația-Slovenia", care s'a schimbat, în 1929, în „Iugoslavia".

De-atunci au dispărut numele țărilor și provinciile istorice — Serbia, Croația, Slovenia, Dalmația, Bosnia, Herțegovina, Macedonia și Muntenegru — fiind înlocuite cu cele nouă diviziuni administrative numite „banovine": Drava, Sava, Vrbas, Litoralul, Drina, Zeta, Dunărea, Morava și Vardar (prefectura Belgradului formează o diviziune administrativă aparte).

Croația face parte din banovina Savei cu capitala Zagreb.

Regele Alexandru a înțeles astfel să consolideze noul stat, înlăturând denumirile țărilor și provinciilor istorice, care reaminteau separatismul lor de odinioară.

De astă dată ea formează punctul de căpetenie al programului de politică internă al noului guvern prezidat de d. Svetkovici.

In ce condițiuni s'ar putea stabili un acord între Belgrad și Zagreb?

Cu alte cuvinte, care ar fi soluția problemei croate?

In declarația ministerială s'a spus că se vor lua în seamă vederile expuse de croați în ultimii 20 de ani pentru stabilirea „unor raporturi permanente mai bune și mai ferme în ce privește participarea la viața de stat pe baza unei egalități perfecte și a echității", înlăturându-se „toate metodele trecutului, care au îndepărtat prin diferite manevre tactice această problemă extrem de importantă, de la adevărata ei soluție". Noi dorim deplin succes d-lui Svetkovici, primul ministru al Iugoslaviei, care asumându-și această importantă misiune, înțelege, prin soluția ce o va da problemei croate, să contribue la consolidarea statului iugoslav.

R. SEIȘANU

Lupta pentru supremația mărilor

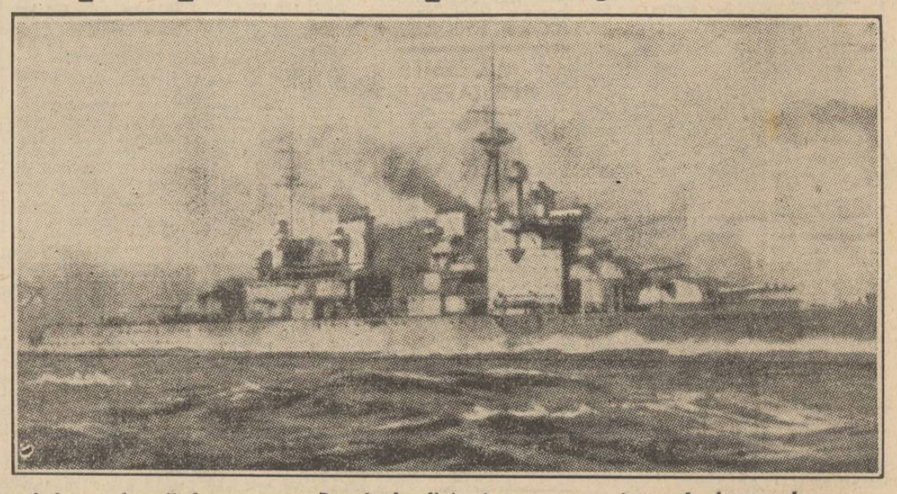

Aclamat de mii de persoane, Regele Angliei a inaugurat crucișetorul ultra-modern „George V", primul din seria celor cinci bastimente cari vor alcătui cea mai omogenă și cea mai puternică escadră din Europa

La început era cuvântul...

Secole au trecut și peste adânca frământare cosmică și peste viața zbuciumată a ființelor grăitoare, mărunte furnici în milenara vremilor mișcare.

Viața și-a urmat cursul și toate catastrofele lumii n'au oprit sămânța regeneratoare să germineze; nicio evoluție fatală și firească n'a fost oprită în înșiruirea logică a progresului, ce trecea din mână în mână, din generație în generație, făclia dorului de mai bine.

La 'nceput era cuvântul și el a continuat să fie totul; cuvântul pus în slujba unei credințe, cuvântul însuflețit care mișcă, emoționează, întărește și purifică, — dar și cuvântul insinuant, perfid, tenace, cuvântul otrăvitor strecurat prin șoapte atunci când opreliștea întunecă libera discuție.

Adaptând la epoca în care trăim, adevărurile eterne referitoare la greutatea cuvântului, trebue să amintim că toți strategii moderni atribue o importantă deosebită efectelor pe care le pot obține versiunile abil lansate sub forma unor știri obiective. Numai întunerecul poate favoriza o asemenea tendință spre acea orbire călăuzită de zvonurile strecurate cu tendențioasă perfidie.

D. Albert Lebrun, președintele republicei franceze, a definit astfel datoriile presei militare:

„Să orienteze opinia publică spre consimțământul sacrificiilor pe cari le comandă securitatea țării, să studieze dezvoltarea instituțiilor militare din țările vecine, spre a ne permite să judecăm efortul de îndeplinit, să facem dări de seamă despre exerciții și manevre spre a arăta că armata noastră terestră, navală și aeriană este la înălțimea marilor sale datorii, să spunem cu tactul și cu discreția necesare, progresele realizate în armament și la nevoe imperfecțiunile și lacunele, iată ce cere o muncă permanentă, o observație vigilentă și o conștiință încercată".

In lucrarea lor recentă de tehnică militară „If war comes", maiorii americani Fielding Eliot și R. Ernest Dupuy, după ce enumeră tot arsenalul preparativelor moderne, insistând asupra capitolului propagandei făcută de agenți speciali, pomenește și de însemnătatea utilizării radiodifuziunei ca mijloc de inducere în eroare a masselor.

Desăvârșind la maximum pregătirea noastră militară, arătând opiniei noastre publice preparativele și sacrificiile altor țări spre a le justifica pe ale noastre, ascultând sugestiile cunoscătorilor, vom putea privi mai conștient viitorul în perspectiva tuturor eventualităților.

In toate țările lumii se are în vedere și această participare efectivă, sufletcască a poporului la sforțările comune, pe baza unei propagande naționale dirijate, propagandă însuflețită de conștiința răspunderilor în primul rând, și în al doilea rând pregătitoare a spiritului de sacrificiu de care trebuesc animate massele, acele masse populare de pretutindeni, care în marele război au totalizat la pierderi: 10 milioane de morți, 19 milioane de răniți, 10 milioane de mutilați, 9 milioane de orfani, 5 milioane de văduve, iar la capitolul pagubelor materiale peste 10 trilioane de franci aur.

I. VION

Noi manifestații antigermane la Varșovia

Un demers polonez pe lângă Senatul din Danzig

Varșovia, 25 (Rador).— In cursul zilei de Sâmbătă noui manifestații anti-germane s'au produs la Varșovia.

Poliția a împrăștiat pe manifestanți.

Demonstrații asemănătoare s'au desfășurat la Cracovia și Wilno.

ALTE GEAMURI SPARTE LA AMBASADA GERMANA

Varșovia, 25 (Rador). — Corespondentul agenției „D.N.B." transmite:

Noui manifestații antigermane s'au produs Sâmbătă la amiază în fața ambasadei Reichului.

Manifestanții au aruncat cu pietre asupra clădirii ambasadei. Geamurile unei ferestre au fost sfărâmate.

Poliția a respins pe manifestanți în străzile învecinate.

Vineri seara șeful de cabinet al ministerului afacerilor străine al Poloniei s'a prezentat ambasadorului Reichului, exprimând în numele guvernului polon scuze pentru aceste incidente.

INCAERARE INTRE STUDENȚI GERMANI ȘI POLONEZI LA DANZIG

Danzig, 25 (Rador). — Corespondentul agenței „Pat" transmite:

Sâmbătă după amiază, un grup important de studenți germani s'a apropiat de căminul studențesc Langfuhr, locuit de studenți polonezi.

O încăerare s'a produs între studenții polonezi și cei din Danzig, care s'a sfârșit prin intervenția poliției, care a despărțit taberele în luptă. Polițiștii au îndreptat pe studenții polonezi prin curtea unei case locuite de germani, scoțându-i din zona luptei.

Comisariatul general polon a intervenit imediat categoric pe lângă Senatul Orașului Liber. El a obținut din partea vicepreședintelui Senatului, d. Huth, o nouă asigurare că autoritățile din Danzig vor restabili ordinea, făcând tot posibilul pentru a împiedica producerea unor noi incidente.

S'A CERUT BOICOTAREA PRODUSELOR GERMANE

Varșovia, 25 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" transmite:

In cursul serii de Sâmbătă, paza la ambasada Reichului a fost asigurată de 25 de polițiști, în urma demonstrațiilor antigermane, ce s'au produs la Varșovia, Cracovia, Poznan, Lwow, și Wilno.

La o întrunire ținută de studenți și profesori la Școala Politehnică din Varșovia Sâmbătă după amiază s'a adoptat o rezoluție în care se cere boicotarea produselor germane.

Un articol elogios

despre M. S. Regele Carol II într'o revistă engleză

Londra, 25 (Rador). — „Regele Carol al României este un om curagios și hotărît.

Inzestrat cu o sănătate admirabilă, El știe să facă față numeroaselor probleme ce I s'au pus în cursul Domniei", scrie d. Douglas Reed în revista politica „World Review", într'un articol consacrat țărilor din sud-estul Europei.

„Sarcina Regelui Carol — scrie d. Reed — este una dintre cele mai grele pe care a avut-o vreodată un Suveran.

El însă are printre sfetnicii Săi un ministru care și-a asumat sarcina copleșitoare de a combate tendințele extremiste. Acesta este d. Armand Călinescu, deasemenea un om de energie și curaj, care ar putea fi supranumit „omul fără teamă".

D. Reed crede că se încearcă în răsăritul Europei vechea politică: „divide et impera", însă acestei politici i se opune voința fermă a țărilor cari formează Înțelegerea Balcanică de a sta unite în fața oricărei primejdii, tocmai pentru a-și păstra independența lor individuală.

Aviatorul Cociașu a sosit ieri la Alep

Ultima telegramă anunță că aviatorul Ionel Cociașu a sosit Sâmbătă seara la Alep, localitate situată la granița dintre Siria și Turcia.

De acolo mai are până la București 1553 km. Se poate ca astăzi, după amiază, sau mâine să sosească la București.

Mărțișoarele

„Manchester Guardian" despre conferința dela București

Londra, 25 (Rador). — *„Manchester Guardian" comentează într'un articol de fond activitatea conferinței consiliului permanent al Înțelegerii Balcanice, ce s'a ținut la București într'un cadru de civilitate, ce amintește de tradiții de politețe și curtoazie ale vechii diplomații, tradiții uitate de țările din apusul Europei, prea grăbite în discuțiunile și hotărârile lor.*

Cmunicatul oficial a rezumat numai o parte — spune ziarul — din munca laborioasă a reprezentanților celor patru țări, cari înțeleg și cred în necesitatea apărării în comun a intereselor lor naționale.

Și Egiptul se înarmează

Cairo, 25 (Rador). — Ziarul „Alahan" anunță că Egiptul a comandat în Ceho-Slovacia 1000 tunuri, pe care le-a și plătit, și care vor trebui să fie livrate până în zece luni.

Ziarul adaugă că în cursul recentei vizite în Egipt a generalului Gort, șeful statului major britanic imperial, s'a hotărît îmbunătățirea rețelei egiptene de șosele, necesare din motive militare.

O inițiativă pentru boicotarea industriei cinematografice germane în Statele-Unite

New-Yorg, 25 (Rador). — *Reprezentanții din New-York, în comitetul organizat recent la Hollywood de către 56 directori de studiouri, scriitori și artiști, s'au întrunit azi, Sâmbătă dimineața, spre a pregăti planurile în scopul strângerii a 5 milioane semnături, în statul New-York, pe un apel prin care se cere boicotarea economiei și produselor germane.*

Ramificațiile acestui comitet se întind în 24 orașe din Statele Unite.

Avioane germane dispărute

Berlin, 25 (Radio-Central). — Două avioane germane pe bordul cărora se aflau șase călători și patru oameni de echipaj, au fost date ca dispărute pe când se aflau în drum din insulele Baleare, spre Germania.

Neprimindu-se de 24 de ore nicio știre asupra acestor avioane, se crede că s'au prăbușit în mare.

„Monumente" pentru eroi

Am trecut de curând printr'un târg moldovean din zona frontului. Se mai văd și acum ravagiile războiului din 1916—17. Casele mai păstrează cicatricele gloanțelor, câteva ruine amintesc barajul artileriilor, iar străzile sunt aproape ca atunci, ciuruite de obuze și desfundate toată vremea. Spre marginea târgului, copiii cu baionete ruginite la șold și cu căști germane și românești pe ciufuri se joacă de-a războiul, își sparg capetele cu pietre și se ascund în trotuare ca în niște adevărate tranșee... Clădirea primăriei are o spărtură cât un stat de om în turn. Târgoveții au acoperit-o cu blăni bătute în cue. Cârdurile de ciori intră și ies de aci ca dintr'o casă pustie.

In mijlocul pieții e monumentul. Obișnuitul monument al eroilor din târgurile și satele noastre: pe o cocoașe de piatră, un soldat pipernicit, pe care sculptorul l-a pus să stea strâmb cum s'a nimerit, cu gâtul cât un castravete și cu pușca ridicată deasupra capului, ca la un exercițiu de gimnastică suedeză. Pe soclu, în baso-relief, imaginația artistului pare a fi închipuit un atac, din învălmășeala căruia se distinge numai un fel de cal ca un pony. Dedesubt, cuvenita inscripție: „Eroilor căzuți pentru Patrie"...

Vă mărturisesc că niciodată nu m'am simțit mai trist și mai rușinat, mai dezolat ca în fața acestei mogâldețe de piatră și de bronz, care ar vrea să întruchipeze sentimentul de recunoștință și de adorație al neamului nostru pentru eroii din marea lui epopee.

Un erou de război este un exemplar ales. Simbol al îndrăznelii și al jertfei generoase, el depășește măsura comună a oamenilor ceștilalți. Thomas Carlyle îl numește „cea mai nobilă formă de Om". Proporțiile lui morale sunt uriașe. Imaginația poporului nostru nu l-a plăsmuit niciodată altfel. Legendele și basmele care sunt pline de personagii și de stihii eroice, ne vorbesc de voinici, vânjoși, care doboară dușmani colosali, de năzdrăvani care sar din munte în munte, de bărbați ageri care ucid zimbri dintr'o singură svârlitură de ghioagă, dar nu pomenesc nicăeri despre viteji care ar fi fost pricăjiți.

Simțământul de adorație implică un act de conștiință, în care ființa noastră se desbracă de orice egoism, se purifică și se prosternează în fața eroului, proectându-i imaginea dilatată pe un fond supranatural. Dimensiunile eroului cresc astfel în dogoarea adorației, pânăce conturul lui se pierde în vastitatea mitului. Proporțiile sale fizice se suprapun peste cele morale, așa fel, ca la un suflet excepțional să corespundă în chip armonic un model de ființă excepțională. Din toate punctele de vedere, eroul este deasupra măsurii comune. El face trecerea dela omenesc la divin.

Existența lui istorică, legendară sau basmică se detașează din cadrul realității obișnuite și se desfășoară în spații ample, suprafirești, depărtarea și timpul răsfrângând-o în conștiința noastră în forme gigantești. Ea devine un act de credință fierbinte, o adorație mistică.

Deaceea artistul care ar vrea să toarne imaginea de vălvuare a eroului în materie, trebue să țină seamă de aceste linii gigantice și de aceste dogori lăuntrice, care îl disting de noi, muritorii de rând.

O statuă care năzuește să înfățișeze un erou — orice fel de erou, dar cu atât mai mult un războinic — nu poate fi oricum. Ea vorbește viitorului despre arta timpului, despre puterea de înțelegere a generației actuale, despre virtuțile ei, despre concepțiile etice ale vieții și despre rezonanțele sale sufletești în fața faptelor mari și a miracolelor. Definește o epocă.

Ce idee își vor face generațiile de mâine despre noi, când vor vedea că am închircit o epopee atât de mare în niște bronzuri de liliputani?

Poate că s'ar mai putea face ceva în privința aceasta. Poate că acea comisiune a monumentelor istorice, pe care nimeni n'a consultat-o la vremea ei, ar mai putea să ne spele puțin obrazul împiedicând să se mai comită orori de acelea care aduc mai mult a sperietori decât a simboluri de adorație. In loc de orice statuă ar fi mai potrivit să se înalțe brațele unor troițe masive de salcâm ori de stejar, ca aceea pe care am văzut-o la Costenii de Gorj, cioplită splendid și înălțată cu gând pios de echipa studenților care a lucrat astă vară acolo sub comanda unui tânăr asistent universitar.

In trei luni ar înflori în răscrucile țării, de sub tesla flăcăilor noștri cărturari, o pădure întreagă de troițe mărețe, pe măsura sufletului eroic al generației războiului întregitor.

Și ar fi un lucru de o frumusețe morală rară: băeții marilor morți aplecându-se recunoscători peste ciolanele și peste memoria părinților din gropi, peste eroii neamului...

AL. GREGORIAN

Conferință ministerială la Paris

Paris, 25 (Rador). — O conferință ministerială s'a ținut azi dimineață subt președinția d-lui Daladier.

La această conferință au participat d-nii Chautemps, Bonnet, Gentin, Pomaret, Mandel, Queuille, de Monzie și Petenotre.

Au mai luat parte, în calitate de consilieri tehnici, d. Alphand, directorul acordurilor comerciale din ministerul Comerțului și directorii diferitelor departamente ministeiale interesate.

S'au examinat chestiunile în legătură cu schimburile comerciale dintre Franța și diferite țări străine.